

En Formel for Beregningen af Indkomstskattens Progression.

I »Nordisk Tidsskrift« *) har den svenske Matematiker Gustav Cassel offentliggjort en Afhandling om progressiv Beskatning. Indholdet er en Kritik af den irrationelle og vilkaarlige Maade, hvorpaa Theorien om Indkomstskattens Progression er praktiseret i nyere Skattelove, og en Paavisning af, at det ikke vil være praktisk umuligt at opstille en Formel, hvorefter en progressiv Skat lader sig paaligne nøje i Overensstemmelse med Theoriens Fordringer.

Forfatteren gaar ud fra den ubestrideligt rigtige Forudsætning, at Skatteskalaen bør være bygget saaledes, at af to ulige store Indtægter den højere bliver beskattet stærkere end den lavere, men tillige saaledes, at der efter Skattebeløbenes Fradrag er mere tilovers af den højere end af den lavere Indtægt. Han paa-viser ved et Par Exempler, hvorledes baade den nordamerikanske Skattelov af 1861 og den nu gældende norske Indkomstskat forsynde sig imod denne Regel.

Efter den førstnævnte af disse Love var enhver Indtægt, som ikke oversteg 600 Dollars, skattefri,

*) Side Hefte 1895.

En Formel for Beregningen af Indkomstskattens Progression.

I »Nordisk Tidsskrift« *) har den svenske Matematiker Gustav Cassel offentliggjort en Afhandling om progressiv Beskatning. Indholdet er en Kritik af den irrationelle og vilkaarlige Maade, hvorpaa Theorien om Indkomstskattens Progression er praktiseret i nyere Skattelove, og en Paavisning af, at det ikke vil være praktisk umuligt at opstille en Formel, hvorefter en progressiv Skat lader sig paaligne nøje i Overensstemmelse med Theoriens Fordringer.

Forfatteren gaar ud fra den ubestrideligt rigtige Forudsætning, at Skatteskalaen bør være bygget saaledes, at af to ulige store Indtægter den højere bliver beskattet stærkere end den lavere, men tillige saaledes, at der efter Skattebeløbenes Fradrag er mere tilovers af den højere end af den lavere Indtægt. Han paa-viser ved et Par Exempler, hvorledes baade den nordamerikanske Skattelov af 1861 og den nu gældende norske Indkomstskat forsynde sig imod denne Regel.

Efter den førstnævnte af disse Love var enhver Indtægt, som ikke oversteg 600 Dollars, skattefri,

*) Side Hefte 1895.

medens Indtægter mellem 600 og 5000 Dollars betalte en Skat af 5 pCt. En Indtægt paa 610 Dollars blev altsaa ved Beskatningen reduceret til c. 580 Dollars, og vedkommende Skatteyder blev saaledes slettere stillet, end om han havde undladt at fortjene sine sidste 10 Dollars.

Den norske Indkomstskat, som for Aaret 1895—96 tager 2 pCt. af Indtægter under 5,000 Kr. og 3 pCt. af Indtægter mellem 5,000 og 10,000 Kr., lader altsaa ved Indtægter omkring 5,000 Kr. Skatten stige paa én Gang med 50 Kr., et Forhold, som just ikke er egnet til at opmuntre til Ærlighed med Hensyn til Skatteansættelsen, og som i hvert Fald er en Ubillighed.

Den her paapegede Ulempe findes jo imidlertid ved enhver klassificeret Indkomstskat, og selv om den bliver uden stor Betydning i Praxis, naar Skatteskalaens Intervaller gøres tilstrækkeligt smaa, maa man dog give Forf. Medhold i, at enhver diskontinuerlig Skatteskala er theoretisk urigtig og derfor bør forkastes, hvis det er muligt at konstruere en praktisk brugbar Tarif uden Klassificering. At dette sidste lader sig gøre, søger Forfatteren at paavise gennem følgende Betragtning.

Der forudsættes et skattefrit Minimum, (uden at denne Forudsætning iøvrigt staar i nødvendig Sammenhæng med den foreslaaede Methode). Det skattefrie Beløb beregnes i Forhold til Antallet og Alderen af de under Skatteyderens Forsørgelsespligt hørende Individuer, og det fradrages enhver Indtægt, før Skatteskalaen bringes til Anvendelse. Hvad selve Skalaen angaar, tages til Udgangspunkt en normal Skattesats, hvorved her forstaas Skattens samlede Beløb, divideret

med Summen af samtlige skattepligtige Indtægter. Den simpleste Fremgangsmaade vilde nu være at lade Skatteprocenten voxе og aftage kontinuerligt for Indtægter henholdsvis over og under Normalindtægten (d. v. s. den Indtægt, der skal rammes af den normale Skattesats). Dette kan gøres derved, at man lader Afdraget for de lavere og Tillæget for de højere Indtægter være lig med en vis Procent af Forskellen mellem de paa-gældende Indtægter og Normalindtægten. Herved vilde imidlertid en Del Indtægter, der ere højere end det én Gang vedtagne skattefri Minimum, ligeledes blive fri for Skat, eller med andre Ord: der vilde indtræde en Forhøjelse af Skatteminimet. Skalaen maa altsaa ændres saaledes, at Skattesatsen først bliver lig nul ved den Indtægt, der fradrages som skattefri.

For at konstruere en progressiv Skala, der opfylder denne Betingelse, tænker Forfatteren sig enhver skattepligtig Indtægt opløst i en Række af »Indtægtskroner«, hvoraf hver enkelt beskattes efter en kontinuerligt stigende Maalestok, idet der forud fastsættes en Minimums- og en Maximumsgrænse for den Procent, der rammer de forskellige Indtægtskroner. Minimumsgrænsen kommer til Anvendelse paa den første Krone, Maximumsgrænsen kommer derimod aldrig til Anvendelse, om end den sidste Krone i de meget store Indtægter rammes af en Skatteprocent, som ligger Maximum meget nær.

Det er klart, at man ad denne Vej opnaar at ramme alle Indtægter over det skattefri Minimum, at man endvidere opnaar at ramme Indtægterne progressivt, og at endelig Kontinuiteten i Progressionen vil forhindre enhver Mulighed for de foran paapegede

Ulemper ved de almindeligt anvendte klassificerede Tarifer. Iøvrigt rummer Fremgangsmaaden jo en rig Mangfoldighed af forskelligartede Skatteskalaer, derved at man kan give saavel Minimums- som Maximums-procenten pr. Indtægtskrone alle mulige Værdier mellem 0 og 100, og derved at man vilkaarligt kan vælge den Indtægt, som bør rammes af den normale Skatteprocent. Det vil ses, at jo mere Grænseværdierne nærme sig til Normalprocenten, des mere kommer Skalaen til at ligne den proportionale; jo mere de fjærne sig fra Normalen, des stærkere bliver Progressionen.

Forfatteren iklæder sin Tanke matematisk Form, idet han dels konstruerer en Kurve, som udtrykker Skatteskalaens Progression, og dels opstiller Ligningen for Kurver af den paagældende Type. Denne Ligning er ret simpel, og dens Anvendelse i Praxis møder efter Forfatterens Mening ingen Vanskelighed. Exempelvis beregnes en Skatteskala paa Grundlag af følgende Forudsætninger. Skatteprocenten pr. Indkomstkroner varierer fra 0 til 2 pCt. Normalskattesatsen er 1 pCt. Den Indtægt, som rammes af denne, er 500 Kroner, hvorved det forudsættes, at det skattefrie Minimum forud er fradraget. Skalaen bliver da følgende:

Skattepl. Indt. Kr.	Skat. Kr.	Skattepl. Indt. Kr.	Skat. Kr.
100	0,40	1,200	16,20
200	1,20	1,500	21,40
300	2,40	2,000	30,40
400	3,60	5,000	87,00
500	5,00	10,000	180,00
600	6,40	50,000	978,00
700	8,00	100,000	1,975,00
1,000	12,80	1,000,000	19,966,00

Man vil se, at en Indtægt paa 2,000 Kr. med et skattefrit Afdrag paa 1,000 Kr. vil komme til at betale en Skat af 12 Kr. 80 Øre. Naar Afdraget er 1,000 Kr., vil først Indtægter paa 3,000 Kr. rammes af den normale Skatteprocent; naar Afdraget er 500 Kr., vil allerede Indtægter paa lidt over 1,700 Kr. komme til at betale Normalprocenten.

Det synes indlysende, at en Skala af den antydede Type ejer betydelige Fortrin fremfor de almindelig an-

vendte diskontinuerlige Tarifer, hvis Mangler Forfatteren har søgt at anskueliggøre ved et Par højest lærerige Diagrammer. Dermed er det dog ikke sagt, at denne Løsning er den ene rigtige. Tanken om at lade Skatten konfiskere en stedse større Brøkdæl af hver tilkommende Indtægtskrone er aabenbart nær beslægtet med Læren om »Grænsenytten« og den hele Menger'ske Værditheori. Uden at komme ind paa dette theoretiske Spørgsmaal skulle vi blot til foranstaaende Referat knytte et Par Bemærkninger om Sagens mere praktiske Side.

Ved Vurderingen af, hvad der i Praxis kan vindes ved den af Gustav Cassel foreslaaede Fremgangsmaade, maa det ikke tabes af Syne, at den kun tager Sigte paa det sidste Led i den hele Beskatningsproces, den endelige Fastsættelse af hver enkelt Indtægts Skattebeløb. Lad nu ogsaa være, at dette sker i Henhold til uomtvisteligt rigtige Grundsætninger og med minutøs Nøjagtighed, saa maa det dog ikke glemmes, at det samme ikke kan siges om det, der er gaaet forud. Ved Udfindelsen af den virkelig oppebaarne Indtægt, ved den retfærdige Fastsættelse af de Beløb, der i hvert enkelt Tilfælde bør fradrages som skattefri, osv. har man at gøre med Forhold, som det dog aldrig vil lykkes at indordne under en mathematisk Formel, og som derfor altid vil lade Plads aaben for Vilkaarligheder og Uligheder af mere vidtrækkende Betydning end hine, der støde Matematikerens Øje som Uregelmæssigheder i Skattetarifens Kurve.

En Indvending, som direkte rammer Cassels Methode, kan gøres ud fra den Betragtning, at det matematiske Apparat ikke vil falde i Skatteydernes Smag. Skattetekniken maa, overalt hvor den træder i direkte Forhold til Publikum, helst have lidet sammensatte og let hændelige Størrelser at operere med. Skattecyderen ønsker ganske naturligt at forstaa, hvorfor han skal betale saa og saa meget i Skat, og han vil i Almindelighed ikke i Henvisningen til en mathematisk Formel eller til de efter denne beregnede Tabeller finde et fyldestgørende Svar paa dette Spørgsmaal. Dette vil utvivlsomt vanskeliggøre Methodens Anvendelse i Praxis.

A. J.